

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

[https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/189963,Krakow-Msza-swieta-w-zwiazku-z-78-rocznica-powolania-WiN-u.h
tml](https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/189963,Krakow-Msza-swieta-w-zwiazku-z-78-rocznica-powolania-WiN-u.html)
20.05.2024, 09:13

Kraków. Msza święta w związku z 78. rocznicą powołania WiN-u

30 sierpnia 2023 r., na kilka dni przed 78. rocznicą powstania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (2 września 1945 r.) - najważniejszej organizacji powojennego podziemia niepodległościowego - w kościele karmelitów „Na Piasku” w Krakowie odprawiona została msza święta. W nabożeństwie uczestniczyli m.in. członkowie Zrzeszenia WiN Obszar Południowy z prezes Małgorzatą Janiec oraz zastępca dyrektora krakowskiego oddziału IPN dr Michał Wenklar.

Msza święta w związku z 78. rocznicą powołania WiN-u. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Msza święta w związku z 78. rocznicą powołania WiN-u. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Msza święta w związku z 78. rocznicą powołania WiN-u. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” - Ruch Oporu bez Wojny i Dywersji

WiN powołano 2 września 1945 r. w Warszawie. Ścisłe kierownictwo organizacji tworzyli Jan Rzepecki „Ślusarczyk” (prezes), Janusz Bokszczanin (wiceprezes), Tadeusz Jachimek „Ninka” (sekretarz generalny), Antoni Sanojca „Skaleń”, Franciszek Niepokólczycki „Halny”, Jan Szczurek-Cergowski „Sławbor” i Józef Rybicki „Maciej”.

W konspiracyjnej prasie opublikowano wkrótce, zredagowaną przez Rzepeckiego, „Deklarację Ideową WiN”. Organizacja przejęła dużą część dotychczasowych struktur podziemnych i szybko rozrosła się do około 20 tys. członków. Była formalnie niezależna od rządu londyńskiego, ale przekazywała na Zachód uzyskane materiały i analizy, dotyczące sytuacji politycznej,

gospodarczej i militarnej w kraju opanowanym przez Związek Sowiecki i polskich komunistów.

Głównym celem politycznym zrzeszenia było doprowadzenie do wolnych wyborów (zagwarantowanych przez Wielką Trójkę w Jałcie) i przekazanie struktur organizacyjnych legalnym władzom RP na uchodźstwie.

WiN z założenia miał być organizacją polityczną, a nie wojskową. Trudno jednak było w krótkim czasie zdemobilizować leśne oddziały. Ich masowe ujawnienie nie wchodziło w grę, ponieważ oznaczałoby dekonspirację większości lokalnych struktur, sieci łączności i kolportażu. Akcję demobilizacji niepodległościowych oddziałów partyzanckich prowadzono systematycznie od chwili powstania WiN-u. Najbardziej zagrożonych aresztowaniami przerzucono na inne tereny.

Po początkowych i krótkotrwałych sukcesach niepodległościowej konspiracji, NKWD - wspierana przez polskich komunistów z Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego - rozpoczęła skuteczne zwalczanie WiN-u. Informacje uzyskane dzięki akcji ujawnieniowej pozwoliły na szybką infiltrację powstających struktur polskiego podziemia. Już w listopadzie 1945 r. dokonano w Łodzi aresztowań wśród członków zarządu głównego zrzeszenia. Podobny los podzieliły następne składy ZG WiN.